

Evaluatie ArchiefAteliers

*Actieve openbaarheid van WABO-dossiers
Documenteren van de Samenleving*

Nancy van Asseldonk
22/03/2015

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Het initiatief	2
Evaluatie en borging.....	2
Leeswijzer	3
1 Onderwijsinnovatie	4
1.1 Enquête	4
1.2 Evaluatievergadering.....	5
2 Onderzoek	7
2.1 Enquête	7
2.2 Evaluatievergadering.....	9
3 Organisatie en communicatie	11
3.1 Enquête	11
3.2 Evaluatievergadering.....	11
4 Conclusie.....	13
4.1 Kennisuitwisseling.....	13
4.2 Kennisontwikkeling.....	13
4.3 Innovatie onderwijs.....	13
4.4 Onderzoek en interdisciplinariteit.....	14
4.5 Tijdsinvestering deelnemers en faciliteiten.....	14
Bronnen	15
Bijlagen	16
Fasering en borging.....	17
Deelnemers evaluatievergadering.....	18
Resultaten enquête	19

Inleiding

Het initiatief

Vanaf aanvang van collegejaar 2014-2015 hebben studenten, docenten, archief-professionals en -experts samengewerkt in een nieuwe vorm van onderzoek en onderwijs in zogenaamde Ateliers. Initiatiefnemer is het Platform voor Archiefonderwijs en -onderzoek (PAOO), waarin de archiefopleidingen van de Hogeschool van Amsterdam, de Universiteit van Amsterdam, Reinwardt academie zijn verenigd, in samenwerking met de Universiteit Leiden.

In de eerste fase, van april tot september 2014, zijn de ateliers opgezet en de projectplannen ontwikkeld. In september 2014 zijn vervolgens twee ateliers gestart: *Actieve openbaarheid van WABO-dossiers* en het atelier *Documenteren van de Samenleving*. Beide ateliers komen voort uit vragen die leven in het archief- en informatiedomein en worden beschouwd als pilots, waarbij de vraag centraal staat welke mogelijkheden de ateliers bieden voor een nieuwe vorm van onderwijs en onderzoek. De tweede fase, de uitvoering van de ateliers, is in januari afgerond met de organisatie van twee slotsymposia.

Evaluatie en borging

De derde fase behelst de borging van de resultaten en de evaluatie van de pilot. Dit rapport bevat een verslag van de onderwijsevaluatie. De onderwijsevaluatie richt zich in het bijzonder op de ervaringen van de betrokkenen - studenten, docenten en professionals - met de ateliers. De opleidingen hebben de intentie de ateliers onderdeel uit te laten maken van de reguliere curricula van de samenwerkende opleidingen; de evaluatie moet daarom een antwoord geven op de volgende vragen:

1. *Is het voor de drie instellingen, verenigd in het PAOO, in samenwerking met RUL-AW mogelijk om gezamenlijk een onderwijs- en onderzoeksomgeving in te richten? Wat ging goed, wat moet anders of beter?*

Het betreft hier primair de organisatorische aspecten van het atelier: sturing, inbedding in het onderwijs, aansluiting op lectoraten, het creëren van draagvlak, borging van de resultaten, et cetera.

2. *Is het atelier geschikt als leeromgeving, waar studenten, docenten en professionals door lerend onderzoeken vanuit theorie en praktijk hun professionele competenties verder ontwikkelen?*

Het betreft hier de didactische aspecten van het atelier: het gezamenlijk onderzoekend leren door studenten, docenten en professionals en de wisselwerking tussen theorie en praktijk.

3. *Is het mogelijk in een atelier onderzoek te doen, dat voldoet aan de eisen die HBO en WO stellen aan toegepast en toepasbaar (wetenschappelijk) onderzoek?*

Hierbij gaat het om het leren onderzoeken in het atelier en de kwaliteit van het onderzoek en onderzoeksresultaten."¹

De drie aspecten - onderwijsdoelstellingen, onderzoek en organisatorische aspecten - zijn door middel van een enquête en een evaluatievergadering geëvalueerd. Naast deze onderwijsevaluatie zal de projectleiding - bestaande uit Els van den Bent (initiator en

---

¹ Hokke, E., *Projectplan Atelier Documenteren van de Samenleving*. (2014), 3.

projectleider van beide ateliers), Liane van der Linden (atelierleider DS) en Erika Hokke (atelierleider AO) - rechtstreeks aan de stuurgroep rapporteren over de realisatie, borging en financiën.

Enquête

Door middel van een digitaal afgenomen enquête zijn alle betrokkenen bij de ateliers - studenten, docenten, (student- en docent-)onderzoekers, experts, professionals en deelnemers aan de bijeenkomsten - bevraagd op een aantal aspecten van de ateliers. In de vragenlijst is voornamelijk ingaan op de realisatie van de onderwijs- en onderzoeksdoelstellingen en in mindere mate op de organisatorische aspecten.

Er is één enquête opgesteld, waarbij respondenten alleen de vragen hebben beantwoord van het atelier waar men bij betrokken is geweest. De enquête sluit af met een aantal algemene en open vragen, overkoepelend voor beide ateliers.

De enquête is midden februari, na afronding van de ateliers, verzonden en - na een herinnering begin maart - gesloten op 12 maart. Van de respondenten was het merendeel actief betrokken bij de ateliers, ofwel als student of werkzaam bij één van de deelnemende praktijk- of onderwijsinstellingen. De resultaten van de enquête worden in hoofdstuk 1 - 3 besproken. In de bijlage is het resultaat van de enquête in zijn geheel terug te lezen. De enquête is anoniem en toont een gemiddelde van meningen.

Evaluatievergadering

De resultaten en ervaringen uit de ateliers zijn besproken met direct betrokkenen: studenten, docentbegeleiders en -onderzoekers, medewerkers van de praktijkinstellingen en de atelierleiders. Resultaten van de enquête vormden de input voor de vergadering. Een overzicht van de deelnemers aan de evaluatievergadering is in de bijlagen opgenomen.

De resultaten van zowel enquête als vergadering zijn verwerkt in dit evaluatierapport. Het evaluatierapport vormt de input voor het *Platform Archiefonderwijs en Onderzoek* voor verdere uitwerking van onderwijs- en onderzoeksprogramma's. Daarnaast dient het rapport mede ter verantwoording naar Programma Archief2020, dat de ateliers financieel mede mogelijk heeft gemaakt.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op de onderwijsdoelstellingen (vraag 2), hoofdstuk 2 op de inbedding van het onderzoek in de ateliers (vraag 3) en hoofdstuk 3 tenslotte op de organisatorische aspecten.

In de bijlagen is een overzicht opgenomen van de deelnemers aan de evaluatievergadering. Ook is de volledige uitslag van de enquête hier na te lezen.

Georges Elissen @georgeselissen · 2 sep.

Op archiefateliers.nl staat uitgebreide informatie over de vandaag gestarte archiefonderwijsateliers.

1 Onderwijsinnovatie

Is het atelier geschikt als leeromgeving, waar studenten, docenten en professionals door lerend onderzoeken vanuit theorie en praktijk hun professionele competenties verder ontwikkelen?

De ateliers zijn gestart als een pilot, waarin de samenwerkende archiefopleidingen werken aan vernieuwing van werkvormen. Hierbij gaat het om het creëren van een werk- en leeromgeving, waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is, waar gewerkt wordt aan complexe problemen en de uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals centraal staat.

De ateliers sluiten aan op een ontwikkeling die in het hoger onderwijs zichtbaar is: de inrichting van 'labs' of 'ateliers', omgevingen die refereren aan een laboratorium, een werkruimte of werkplaats waar het onderzoek en onderzoekend leren centraal staan. De vraag die gesteld wordt gaat over de didactische aspecten van het atelier: wat zijn de ervaringen met gezamenlijk leren door studenten, docenten en professionals, waarbij de wisselwerking tussen theorie en praktijk centraal staat.

1.1 Enquête

Zijn de ateliers volgens de deelnemers geslaagd in het creëren van een nieuwe werk- en leeromgeving:

- Men is gematigd positief over het creëren van een (leer-)omgeving, waarbij gaandeweg de formulering van de opdracht tot stand is gekomen (vraag 4: gemiddeld 3,5 - respectievelijk. 3,6)².
- Respondenten zijn ook gematigd positief over het genereren van nieuwe oplossingen voor complexe problemen (vraag 5: gem. 3,4 - resp. 3,4).
- De vraag of de uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals nieuwe inzichten opgeleverd heeft, scoort tot slot iets hoger. (vraag 6: gem. 3,7 - resp. 3,8).
- Er zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd, zogenaamde 'Open Ateliers' of 'Scrums'. Op de vraag aan welke bijeenkomsten men heeft deelgenomen, scoren de masterclass van Laura Miller en met name de beide slotbijeenkomsten hoog. De frequentie - circa 1 maal per maand - wordt precies goed bevonden (vraag 8).
- Over de invulling van de ateliers was men tevreden: de thema's van de ateliers sloten volgens de respondenten grotendeels aan op de centrale vraag (vraag 9: gem. 4 - resp. 3,9).

Vera Weterings @VeraWeterings · 11 sep.

Casus @ArchiefAteliers:

#HBW zorgt voor rolverschuiving van #archieffaciliteren -> faciliteren (@Archief_Eemland) bit.ly/1ABlqTq

Op de open vraag wat men het meest positieve aspect van de ateliers vindt, wordt met name de uitwisseling vaak genoemd, de ontmoeting tussen theorie en praktijk. De samenwerking tussen studenten, docenten en werkveld wordt als stimulerend en leerzaam ervaren. Het geeft de mogelijkheid actuele, complexe problemen op te pakken en het geeft stof tot nadenken. Actuele zaken worden geagendeerd, de blik verruimd. De ateliers worden gezien als een aanzet tot een nieuwe manier van leren, waarbij het gaat om leren

² De vragen zijn per atelier gesteld; respondenten hebben alleen de vragen beantwoord voor het atelier waar men aan heeft deelgenomen; het eerste cijfer betreft het atelier AO, het tweede (resp.) het atelier DS.

van elkaar. De kruisbestuiving tussen onderwijs en professionals creëert nieuwe energie. De leergierige houding van deelnemers wordt als voorbeeld genoemd. Ook is er waardering voor de openheid waarmee kennis werd gedeeld. De ateliers bieden tot slot een kans te netwerken én over de grenzen van het eigen vakgebied heen te kijken. Als voorbeeld worden de verbindingen met verschillende vakgebieden genoemd en het betrekken van een breed publiek bij de (slot)bijeenkomst(en).³

"De uitwisseling tussen ervaringsdeskundigen uit de praktijk, docenten en studenten waardoor een heel breed 'speelveld' ontstond. Voor mij als student betekende dat dat er ontzettend veel informatie te halen was en ontzettend veel te leren viel. Voor de andere deelnemers was er - denk ik - een schat aan kennis vanuit verschillende perspectieven, waaruit over en weer geput kon worden."

"Een doorlopend leertraject naast bestaande opleidingen en KVAN-activiteiten."

Tot slot zijn een aantal algemene vragen gesteld, niet specifiek gekoppeld aan één van beide ateliers. Ook hier wordt ingegaan op de leeromgeving en in hoeverre men de werkvorm waardeert, waarbij men zeker positief oordeelt over de pilot:

- Men oordeelt gematigd positief over een leeromgeving, waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is (vraag 1: gem. 3,5).
- Men oordeelt positief over een leeromgeving, waarbij aan complexe problemen gewerkt wordt (vraag 2: gem. 4,2).
- Men oordeelt zeer positief over een leeromgeving, waarbij docenten, studenten en professionals samenwerken (vraag 3: gem. 4,5).
- De ateliers hebben verschillende werkvormen gecombineerd, zoals scrums, lezingen, presentaties, debat en een masterclass. Uit de vraag welke werkvorm men het meest geschikt om kennis uit te wisselen, blijkt geen duidelijke voorkeur voor één van de werkvormen. Alle werkvormen worden regelmatig genoemd en juist de combinatie wordt gewaardeerd. Verder worden onder andere nog genoemd intervisie, creatieve technieken en werkbezoeken (vraag 4 en 5).⁴

"Gebruik van creatieve technieken (creatieve denksessies) om op nieuwe ideeën te komen om problemen op te lossen, zaken te optimaliseren of kansen te zoeken. Technieken die in het bedrijfsleven vaak worden gebruikt, maar door de overheid nog veel te weinig."

NHArchief @NHArchief · 9 feb.

Vandaag geeft onze voorm stagiaire Kirsten n presentatie over @ArchiefAteliers 'Atelier actieve openbaarheid' #wabo

1.2 Evaluatievergadering

Volgens de enquête is er waardering voor de ateliers als vernieuwende werkvorm. De vraag of de ateliers daarmee geslaagd zijn, is daarmee nog niet beantwoord. Studenten van de verschillende opleidingen hebben te maken met de eisen van de opleiding. Dit sluit niet altijd aan op de ateliers. Ook docentonderzoekers en professionals hebben niet altijd voldoende invulling kunnen geven aan de onderzoeksopdracht. Aan de deelnemers van de evaluatievergadering is gevraagd of zij deze analyse delen, welke knelpunten zij signaleren en welke oplossingen zij voorstellen.

³ Zie verder bijlage *Resultaten enquête*, p 3, resp. p. 7.

⁴ Idem, p. 9.

- De deelnemers beamen dat docenten en studenten moeten voldoen aan de regels van de opleidingen, maar zien hier niet direct een probleem. Dit is ook moeilijk vanuit het atelier te organiseren, omdat de verschillende opleidingen andere eisen aan bijvoorbeeld stage en/of onderzoek stellen. Van belang is wel vooraf de atelierthema's te matchen aan de onderwijs- en onderzoeksprogramma's. De aansluiting op de verschillende onderwijsmodulen kan dan tijdig gelegd worden.
- De wisselwerking wo en hbo kan veel beter, zowel wat betreft coördinatie en de verplichting elkaars bijeenkomsten te volgen, maar ook door de inhoud beter op elkaar af te stemmen. Daarnaast had aan de UvA- studenten een duidelijker rol gegeven kunnen worden in het toegepaste onderzoek bij de praktijkinstellingen. De bijdrage van de masterstudenten van de UvA aan de ateliers is nu minimaal gebleven.
- De invulling die docenten en professionals vanuit de instellingen aan de ateliers geven vraagt aandacht. Door tijdgebrek dreigen de reguliere werkzaamheden of onderwijstaken voor te gaan. De inbreng van docent-onderzoekers was niet bij iedereen naar verwachting. Docent-onderzoekers moeten meer tijd aan de ateliers kunnen besteden.
- Er waren geen faciliteiten om samen te werken, bijvoorbeeld werkplekken voor docenten bij de praktijkinstellingen.
- Docenten en medewerkers in de praktijkinstellingen hebben met name als stage- of scriptiebegeleider hun rol ingevuld. Er was voor de docenten te weinig tijd om onderzoek te doen. Ze hebben wel een goede rol vervuld als sparringpartner. In de toekomst moeten onderzoeksuren niet ten koste gaan van sparring-uren, maar moet er extra onderzoekstijd beschikbaar zijn. Waar in het atelier naar gestreefd zou moeten worden, is co-productie tussen docent, student en professional; dit vraagt van de docent een meer coachende rol en de bereidheid ook te leren van de studenten.
- De uitwisseling tussen docenten, studenten en onderzoekers kan verbeterd worden. Tijdens de scrums vond de uitwisseling plaats over de stand van zaken van de onderzoeken, maar daar had meer uitgehaald kunnen worden. Het bleef nu oppervlakkig. De uitwisseling was er wel met externe sprekers.
- Over de vraag of de ateliers voldoende interdisciplinair van aard waren, zijn de meningen verdeeld. Zo zouden er ook onderzoekers aan de ateliers toegevoegd kunnen worden die niet uit het archiefveld komen, maar bijvoorbeeld bestuurskundigen of juristen. Anderen zijn van mening dat onderzoekers in de ateliers uit het archiefveld moeten komen.

Serious Ambtenaar @seriousambt · 3 feb.

@ArchiefAteliers 2 dagen je visie delen @gemeentedrv met Gedurfd digitaal;

Goed idee! bit.ly/GEDURFDdigitaal info@seriousambtenaar.nl #4eSA

2 Onderzoek

Is het mogelijk in een atelier onderzoek te doen, dat voldoet aan de eisen die HBO en WO stellen aan toegepast en toepasbaar (wetenschappelijk) onderzoek?

In de ateliers draait het behalve om het delen van kennis ook om de ontwikkeling van nieuwe kennis. De praktijkinstellingen hebben onderwerpen aangedragen. Op basis daarvan zijn vooraf, maar ook tijdens de onderzoeksfase, overkoepelende onderzoeksvragen geformuleerd. In de ateliers is gewerkt aan complexe vraagstukken in een omgeving die niet voorspelbaar is. Opdrachten zijn niet vooraf geformuleerd, uitgedacht en doorontwikkeld, vraagstukken zijn nog niet opgelost. Zo ontwikkelden studenten onderzoeksvaardigheden en werd gezamenlijk met docenten en professionals als gelijkwaardige onderzoekers gewerkt in de praktijk. In essentie draait het om onderzoeken en leren *met* elkaar.

Studenten van de hogescholen hebben deelgenomen in de vorm van een stage of scriptieonderzoek. Studenten van de UvA hebben voor de onderwijsmodule *Vergelijkende archiefwetenschap* aan de ateliers bijgedragen. De bijdrage van docenten en professionals aan het onderzoek in de ateliers is in de praktijk achter gebleven bij de verwachting. De vraag die in de enquête en ook evaluatievergadering is gesteld, is of de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoeksresultaten aan de verwachting voldoen.

2.1 Enquête

Onderstaande vragen gaan over de relevantie van de centrale thema's, de deelprojecten en onderzoeksresultaten:

- De eerste vraag luidt: "de relevantie van de centrale vraag voor de beroepspraktijk was mij duidelijk." De relevantie is voor beide ateliers duidelijk hoog (vraag 10: gem. 4,5 - resp. 4,3).
- Op de vraag of de deelprojecten antwoord geven op de centrale vraag, is men gematigd positief (vraag 11: gem. 3,7 - resp. 3,4).
- Dit geldt ook voor de volgende vraag: "De onderzoeksresultaten leveren concrete eindproducten op, die overdraagbaar en bruikbaar zijn in de praktijk." (vraag 12: gem. 3,3 - resp. 3,4).
- Ook op de vraag of het onderzoek persoonlijk van nut en de onderzoeksresultaten toepasbaar in studie/praktijk, antwoordt men gematigd positief (vraag 13: gem. 3,6 - resp. 3,6).
- Op de laatste vraag is het antwoord voor beide ateliers positief: "de onderzoeksresultaten in beide ateliers hebben zeker nieuwe vragen opgeroepen (vraag 14: gem. 4,2 - resp. 4,3).

Kirsten @KirstenvdEijnde · 5 jan.

Heeft u 10 min? Onderzoek actieve openbaarheid van Wabo dossiers
thesistools.com/web/?id=441381 #archiefateliers #actieveopenbaarheid
#Wabo #AO

Voor beide ateliers zijn met name op het terrein van onderzoek en de aansluiting met het onderwijs verbeterpunten genoemd. Zo zou de uitwisseling tussen hbo- en wo-studenten beter kunnen. Ook de aansluiting van het onderzoek op de praktijk kan beter.

Ook over de diepgang van het onderzoek zijn diverse opmerkingen gemaakt. De focus voor (wetenschappelijk) onderzoek ontbrak; de breedte van de onderwerpen en gezamenlijke

sessies tijdens de ateliers gaan ten koste van verdieping. Bij een aantal deelnemers bestaat behoefte aan het opstellen van duidelijke definities bij aanvang van het atelier. Daarnaast kunnen vraagstellingen beter doordacht worden.

"Door de vele verschillende invalshoeken en benaderingen waren sessies op sommige punten niet voor iedereen even relevant. Kennisnemen van vele verschillende inzichten en inspanningen ging ten koste van de focus op eigen wetenschappelijk onderzoek. Het was niet altijd gemakkelijk om tegelijk wetenschappelijk de diepte in te duiken en ondertussen te reflecteren op medestudenten en atelieractiviteiten. Blikverruiming gaat onvermijdelijk ten koste van focus."

Daar staan een aantal reacties tegenover, waarin juist gepleit wordt voor meer ruimte om nieuwe ideeën te genereren en niet alles teveel voor te bereiden. Gedeeld is de behoefte aan meer ateliers, meer tijd voor discussies, meer tijd voor scrums en meer feedback op onderzoek. Planning en inzet van docenten en onderzoekers vraagt hierbij wel aandacht. Is de gereserveerde tijd ook daadwerkelijk beschikbaar en besteed aan de ateliers?⁵

"Organiseer vervolgateeliers zolang er vervolgonderzoek wordt aanbevolen, desnoods met aanpassing van de onderzoeksvraag. Zet meer ateliers op; voor de studie sowieso zinvol, voor het werkveld een waardevolle aanvulling op vakbladen en andere kanalen. De archivaris kijkt terug over de heg van de opleidingen en kan dus mee blijven denken over de ontwikkeling van theorie en praktijk."

De ateliers waren niet alleen gericht op de afzonderlijke onderzoeksvragen, maar ook op datgene wat de ateliers met elkaar verbond. De vraag is in hoeverre dit door de deelnemers werd herkend en gewaardeerd. Vooraf waren de volgende thema's als dwarsverbanden benoemd: 1) de rol van de archivaris; 2) the right to be forgotten; 3) oplossingen by design; 4) het atelier als werkvorm. Hoe denken de respondenten over het onderzoek en de dwarsverbanden:

- Allereerst de vraag of onderzoek vernieuwend moet zijn, of dat het toereikend is als onderzoek voor de deelnemers bijdraagt aan deskundigheidsbevordering; hier blijkt een lichte voorkeur voor vernieuwend onderzoek (vraag 6: gem. 3,4).
- De dwarsverbanden waren voor de respondenten matig tot ruim herkenbaar (vraag 7 t/m 10: gem. 3 t/m 3,9). Met name 'de rol als archivaris' en 'het atelier als werkvorm' waren herkenbaar.
- De vraag of de dwarsverbanden kennisuitwisseling stimuleren, wordt positief beantwoord (vraag 11: gem. 3,8).
- Ook de vraag of de dwarsverbanden het onderwijs en onderzoek in de afzonderlijke ateliers versterken, wordt positief beantwoord (vraag 12: gem. 3,9).

Picturae Nederland @Picturae_NL · 20 jan.

Atelier DS @ArchiefAteliers trekt dwarsverbanden in slotsymposium oa @Hetbewarenwaard Lees meer: picturae.com/nl/nieuws/pict...

Op de vraag welke dwarsverbanden door de respondenten gesignaleerd werden, wordt met name de rol van de archivaris genoemd; verder worden genoemd :

- werken in interdisciplinaire teams aan complexe vraagstukken, de versterking van de band tussen onderwijs, wetenschap en praktijkinstellingen faciliteert de uitwisseling van expertise;
- de 21ste eeuw, tijd van onzekerheid, vraagt om een andere aanpak dan de klassieke expertbenadering van de 19de/vroeg 20ste eeuw;
- de vier rollen van de archivaris van Laura Millar;

⁵ Zie verder bijlage *Resultaten enquête*, p. 3, resp. p. 7.

- de rol van de archivaris vanuit de maatschappij gedacht;
- verschillende blik tussen student en archivaris en tussen studenten onderling;
- het ateliers als broedplaats voor nieuwe initiatieven op het gebied van beheer en behoud van informatie

Tot slot is de vraag gesteld waar een eventueel te organiseren volgend atelier over zou moeten gaan. Hier zijn diverse antwoorden op gegeven, waaronder⁶:

- de toekomst van het vak, de maatschappelijke relevantie van de archivaris en de organisatie van het werkveld;
- de invulling van het archiefonderwijs, hoe verhouden de erfgoedprofessional en archivaris zich tot elkaar?;
- digitaal archief, linked open data, big data, keteninformatisering;
- dienstverlening, educatie, verwachting van verschillende doelgroepen;
- de archiefwet, auteurswet.

"Awareness' creëren en adviseren over records management, waartoe Laura Millar ons opriep in haar video statement."

"Misschien wel over het belang van afstand, aandacht, kwaliteit en/of continuïteit in de wereld van archieven (en in de wereld van erfgoed... is het belang hetzelfde?)"

Marieke de Haan @archiefschool · 2 feb.

"@faronet: Erfgoed opsporen en bewaren, hoe begin je eraan?"

@ArchiefAteliers, bij documenteren vd samenleving. bit.ly/16lAh2

2.2 Evaluatievergadering

De onderzoeksresultaten leveren niet direct eindproducten op, die overdraagbaar en bruikbaar zijn in de praktijk. Ook is het persoonlijk nut en de toepasbaarheid in eigen studie/praktijk matig, blijkt uit de enquête. De vraag aan de deelnemers van de evaluatievergadering is: "wat zijn jullie ervaringen en hoe zou dit verbeterd kunnen worden?"

- Alle deelnemers merken op dat het hier met name om verwachttingsmanagement gaat. De ateliers hebben niet de concrete producten als eindresultaat opgeleverd, die sommige deelnemers verwacht hadden. Hoewel er misschien geen eindproducten opgeleverd zijn, zijn er wel goede aanzetten daartoe geleverd en was de tijd te kort voor meer, zo werd gesteld.
De ateliers zijn daarentegen wel succesvol, als het proces van verandering als resultaat beschouwd wordt. "Concrete producten is een te hoge ambitie voor een experimentele onderwijsvorm." Niet alle praktijkplekken bovendien vroegen een afgerond product, het ging ook om het ontwikkelen en in de organisatie brengen van een andere denkwijze.
Men concludeert: *de beweging* is de essentie van het atelier, nieuwe velden ontdekken, bewustwording creëren en verandering in gang zetten. Resultaat is het leerproces en de uitwisseling van kennis zelf - van docent, student én professional.
- Eén van de deelnemers geeft aan dat de 'eis' of 'verwachting' van nieuwe oplossingen op gespannen voet kan staan met zo open mogelijk onderzoek doen. Om twee redenen: het is niet zeker dat er binnen de looptijd van het atelier een resultaat komt. Bovendien is het karakter van het resultaat niet te voorspellen."

⁶ Zie verder bijlage *Resultaten enquête*, p. 12.

- Hiermee hangt samen de formulering van de opdracht. Wanneer moet de opdrachtformulering definitief zijn? Voorafgaand aan het project of tijdens het project. Staat ook hier de wens concrete resultaten op te leveren niet op gespannen voet met de wens zo open mogelijk onderzoek doen?
- Praktijkinstellingen die zich richten op een cultuurverandering in de organisatie, zijn meer tevreden dan de praktijkinstellingen die een concreet - bruikbaar en overdraagbaar - resultaat hadden verwacht. "Leren is ook een product", aldus één van de deelnemers. Voor anderen blijft de behoefte bestaan aan toepasbare eindproducten, zoals toolkits, stappenplannen of concrete adviezen op het gebied van het digitaal toegankelijk maken, digitalisering of big data.
- Wat het persoonlijke nut van de ateliers betreft, werden vooral netwerkopbouw en kennisverbreding genoemd.

De slotvraag - "welke onderzoeksvraag of thema's zou u willen agenderen indien er een vervolg komt" - is dan ook afhankelijk van de verwachting die men heeft van de ateliers. Hier zijn onder andere - meer praktisch - genoemd:

- gecombineerde acquisities (papier, database, websites, collecties);
- de verhouding tussen particulier en overheidsarchief;
- grenzen en mogelijkheden + good practice van participatory archieven;
- trendanalyse en nieuwe selectiestrategieën;
- toolkit digitaal archiveren;
- consequenties voor archivariissen en archiefinstellingen van de digitale archiefvorming: onderzoek naar new concepts of preservatief

Maar als vervolgvraag op de ateliers wordt ook innovatie genoemd, die zich meer op de verandering van beroep en werkveld richt:

- de rol van de maatschappelijk relevantie van de archivaris; hoe kunnen we de bewustwording van het belang van archieven hoog op de maatschappelijke en professionele agenda krijgen;
- de rol van de archiefvormer;
- onderwijsvernieuwing, waarbij de samenwerking tussen student, docent en werkveld centraal staat en ook andere disciplines bij de ateliers betrokken worden.

3 Organisatie en communicatie

Is het voor de drie instellingen, verenigd in het PAOO, in samenwerking met RUL-AW mogelijk om gezamenlijk een onderwijs- en onderzoeksomgeving in te richten? Wat ging goed, wat moet anders of beter?

De evaluatie richt zich met name op de evaluatie van fase 2 en de vraag hoe de deelnemers de organisatie en communicatie van de ateliers ervaren hebben. De projectleiding - bestaande uit Els van den Bent (initiator en projectleider van beide ateliers), Liane van der Linden (atelierleider DS) en Erika Hokke (atelierleider AO) - zal rechtstreeks aan de stuurgroep rapporteren over de realisatie, borging en financiën.⁷

3.1 Enquête

In de enquête zijn een aantal vragen over de organisatie van de ateliers gesteld:

- De respondenten zijn ruim tevreden over de organisatie door de atelierbazen (vraag 15: gemiddeld 4,4 - respectievelijk 4,1).
- Ook over de inzet van de deelnemers is men tevreden (vraag 16: gem. 4 - resp. 3,8).
- Over de eigen inzet is men iets bescheidener, deze wordt als gemiddeld beoordeeld (vraag 17: gem. 3,4 - resp. 3,6).
- Over de planning van de ateliers is men tevreden (vraag 18: gem. 4 - resp. 3,9).

De volgende vragen gaan over de communicatie van de ateliers:

- De respondenten zijn tevreden over de communicatie over de ateliers (vraag 19: gem. 4 - resp. 3,9).
- Website en nieuwsbrief zijn het meest gelezen, van twitter en facebook is het minst gebruik gemaakt. Verder noemen respondenten zelf nog e-mail, Blackboard⁸ en persoonlijk contact. Van Dropbox werd wel gebruik gemaakt, maar een respondent merkt op dat deelnemers hier weinig in plaatsten en er weinig op elkaar werd gereageerd (vraag 20).

Archief Ateliers @ArchiefAteliers · 18 dec.

Leesvoer voor de kerstvakantie: beide Ateliers hebben deze week een Nieuwsbrief uitgebracht. Je leest ze hier: archiefateliers.nl/nieuwsbrieven/

"Er vond op Facebook of Twitter niet echt discussie plaats naar aanleiding van een scrum-sessie. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken hoe dit ontwikkeld zou kunnen worden. Als ondersteuning van een atelier kan een gesloten Facebook-pagina ook handig zijn: deelnemers kunnen vrijelijk discussiëren over de aspecten van het onderzoek (en hoeven ook niet te denken aan eventuele reacties vanuit het archiefveld, maar kunnen zelf eerst dingen 'uitbroeden')."

3.2 Evaluatievergadering

Tijdens de evaluatievergadering is wat betreft de organisatie van de ateliers met name stil gestaan bij het aspect communicatie. De vraag die aan de evaluatievergadering is

⁷ Voor een evaluatie van de projectleiding, zie de notitie *Verslag projectleiding ateliers AO en DS Fase 2: 'doen en delen'*. Maart 2015.

⁸ Blackboard is de onderwijsleeromgeving waarmee de Universiteit van Amsterdam en Reinwardt Academie werken.

voorgelegd, luidt: "Er zijn diverse communicatiekanalen ingezet, zowel om te informeren als kennis te delen. Doel is betrokkenheid in het werkveld te genereren. Zijn de ateliers hier volgens jullie in geslaagd? Wat kan beter? Hoe?"

- Over het algemeen is men van mening dat de ateliers er in geslaagd zijn de onderwerpen tot leven en onder de aandacht van het werkveld te brengen. Met name de maandelijkse bijeenkomsten hebben hier een bijdrage aan geleverd. "Er is weer debat", aldus een van de deelnemers. De bijeenkomsten worden door de deelnemers hoog gewaardeerd als platform om kennis uit te wisselen en plek om te netwerken. Dit wordt behalve door de studenten ook door de deelnemers van de opleidingen en praktijkinstellingen genoemd.
- Men is van mening dat de ateliers wel degelijk belangstelling en betrokkenheid van het brede archiefveld hebben gekregen, maar ook hiervoor geldt dat de tijd kort was en dat een volgende keer de ateliers hierin meer succes zullen hebben. Hoewel aan de scrums (maandelijkse bijeenkomsten) verschillende deelnemers hebben deelgenomen, ook van buiten de participerende onderwijs- of praktijkinstellingen, bleef dit beperkt. Bij de masterclasses en slotbijeenkomsten was het aantal deelnemers van buiten de ateliers en zelfs buiten de archiefsector aanzienlijk hoger, denk aan overheid, gemeenten, musea en ICT. In die zin was tijdens de bijeenkomsten sprake van interdisciplinariteit. Over het algemeen is men van mening dat tijdens de bijeenkomsten, en in het bijzonder de beide slotbijeenkomsten, het werkveld goed vertegenwoordigd was. Ook professionals uit aanpalende werkvelden waren vertegenwoordigd. Keerzijde van veel externe sprekers uitnodigen was volgens één van de deelnemers dat de atelierresultaten onvoldoende te zien waren tijdens de slotbijeenkomst AO.
- De overige kanalen die zijn ingezet, hebben voornamelijk gediend om deelnemers en geïnteresseerden te informeren, zoals de website en nieuwsbrieven, Het gebruik van Dropbox, Facebook en Twitter hebben in die zin niet gefunctioneerd als kanaal om kennis uit te wisselen. De gebruikte kanalen hebben allen hun beperkingen, maar alternatieven worden door de deelnemers niet genoemd. Geconcludeerd wordt dat digitale kanalen voldoen om betrokkenen en veld te informeren, maar dat de uitwisseling tijdens de bijeenkomsten plaatsvindt.
Een wens van een aantal deelnemers: "Publiceer in het Engels!"
- De één vindt het voldoende als via de geëigende kanalen (KVAN-dagen, publicaties in vakbladen e.d.) het archiefveld bereikt wordt. De ander ziet juist een belangrijke rol voor de ateliers weggelegd in het vergroten van betrokkenheid van niet-archivarissen bij de thema's waar het archiefveld mee bezig is; denk bijvoorbeeld aan verzamelaars, aan informatiedeskundigen, burgers, et cetera. Het is goed om niet alleen het archiefveld bij de ateliers te betrekken maar juist ook het brede erfgoedveld en zelfs erbuiten. Bedenk hoe mensen van buiten het archiefwerkveld ambassadeur van de ateliers kunnen worden: maak de ateliers belangrijk door het door belangrijke/gewaardeerde mensen te laten uitdragen.
Hou in de gaten dat het om "talking and not preaching" moet gaan.

Open Overheid @OpenOverheidNL · 2 jan.

Bas Eenhoorn, Marens Engelhard & Prof. Publieke Innovatie @albertmeijer
spreken over Actieve Openbaarheid. Aanmelden: archiefateliers.nl/symposium

4 Conclusie

4.1 Kennisuitwisseling

Met name de combinatie van werkvormen wordt gewaardeerd, waar de uitwisseling centraal staat. De ateliers bieden de mogelijkheid te netwerken, kennis te delen en geïnspireerd te raken. Het debat staat centraal, wat als een grote meerwaarde van de ateliers - en met name de atelierbijeenkomsten - beschouwd wordt. In de zin van het atelier als netwerk, bestaande uit studenten en medewerkers van de onderwijs- en praktijkinstellingen en werkveld, zijn de ateliers er in geslaagd op een nieuwe manier kennis te delen, waarbij interactief en interdisciplinair gedebatteerd en kennis gedeeld wordt.

Er zijn diverse communicatiekanalen ingezet. Communicatie blijft vaak zingend, waar het digitaal betreft. De echte uitwisseling vindt plaats tijdens ontmoetingen in real life. Dat is de kracht van de ateliers.

4.2 Kennisontwikkeling

In de praktijk is het gezamenlijk werken aan complexe problemen tussentijds minder van de grond gekomen. De studenten hebben middels stage of onderzoek aan de onderzoeksvraag kunnen werken. Dit geldt in mindere mate voor de docent-onderzoekers en professionals in de praktijkinstellingen. Als gevolg hiervan is kennisontwikkeling - één van de andere doelstellingen van de ateliers - ook achter gebleven bij de verwachting. Dit heeft niet alleen te maken met de kwaliteit van de producten die opgeleverd zijn, maar ook met de verwachtingen die leven bij de deelnemers bij de start van de ateliers. Wat verstaan de deelnemers onder kennisontwikkeling? Bewustwording? Is het in gang zetten van een veranderproces een voldoende resultaat? Of is er een resultaatverplichting een concreet eindproduct te leveren?

Voor een eventueel vervolg is het van belang hier duidelijk over te communiceren. Beide aspecten - proces en product - maken onderdeel uit van een (onderzoeks-)opdracht. De vraag is echter wat men van het eindresultaat verwacht en waar de deelnemers op worden 'afgerekend'. Dit voorkomt teleurstellingen achteraf over het eindresultaat.

4.3 Innovatie onderwijs

De ateliers hebben met verschillende werkvormen geëxperimenteerd, waaronder 'scrums'. Behalve dat men tevreden is met de combinatie van werkvormen, zijn er ook kritische opmerkingen over de invulling ervan. Het bleef volgens sommigen aan de oppervlakte. De behoefte aan focus en diepgang stond op gespannen voet met de breedte van de bijeenkomsten.

Daarnaast was een terugkerend vraagstuk of de openheid van de ateliers - het werken aan complexe problemen waarbij vooraf de oplossing niet bekend is - wel samengaat met het vooraf formuleren van een thema. Wat betekent "een leeromgeving waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is" in de praktijk?

Het antwoord op deze vraag is een zoektocht, waarbij deelnemers enerzijds behoefte blijken te hebben aan meer duidelijkheid, zoals vooraf vastgestelde definities en kaders (waarbij het de vraag is of dit de inhoud of de werkvorm betreft). Anderzijds zijn er geluiden naar meer openheid en het minder willen 'dicht timmeren'.

Deze wrijving en tegengestelde behoefte past bij een pilot, waar met een nieuwe werkvorm geëxperimenteerd wordt. Buiten de atelier-bijeenkomsten om is overwegend op 'traditionele' manier gewerkt in de vorm van stage- en scriptiebegeleiding. In plaats van terug te vallen op de bekende werkvormen, is het raadzaam het experiment voort te zetten en juist te zoeken naar manieren om tussen de bijeenkomsten door onderlinge samenwerking tot stand te brengen.

Voor een eventueel vervolg is het goed de Agile-methode, waarvan de scrums een onderdeel zijn, verder uit te werken en te verdiepen. Er zijn diverse trainingen en instrumenten op dit terrein, die de de atelierleiders kunnen inzetten. Aandachtspunt is ook de inzet van de deelnemers gedurende het gehele traject; dit is één van de volgende punten.

4.4 Onderzoek en interdisciplinariteit

Over het algemeen is er de wens 'de buitenwereld' meer bij de te ateliers betrekken, maar wel selectief en afhankelijk van het thema en/of de concrete onderzoeksvraag. Tijdens de bijeenkomsten - en in het bijzonder de beide slotbijeenkomsten - zijn al diverse crossovers gerealiseerd. Diverse deelnemers geven echter aan dat dit geïntensiveerd mag worden, niet alleen bij de bijeenkomsten, maar ook in het onderzoek.

Van belang is de onderzoeksthema of -thema's tijdig met onderwijsinstellingen en werkveld af te stemmen en (globaal) vast te leggen. Dat stelt de onderwijsinstellingen in de gelegenheid de thema's in het onderwijs te integreren. Daarnaast geeft dat de mogelijkheid daadwerkelijk interdisciplinaire teams samen te stellen, afgestemd op het thema. De verdere uitwerking van het thema naar onderzoeksvragen is aan de deelnemers van het atelier.

4.5 Tijdsinvestering deelnemers en faciliteiten

Behalve van de studenten die met een stage of onderzoek in één van de ateliers participeerden, is de inzet van de deelnemers achtergebleven. Voor een eventueel vervolg is het van belang dat de docent-onderzoeker niet slechts als stage- of scriptiebegeleider optreedt, maar daadwerkelijk participeert in het onderzoek en optreedt als coach, sparringpartner en co-creator of co-onderzoeker.

Vanuit de instellingen is het essentieel dat ondersteund en gefaciliteerd wordt, zowel in uren als in werkplekken waar het gezamenlijk onderzoek in de praktijk plaatsvindt. Deelname vanuit de instellingen aan de ateliers is niet vrijblijvend, maar vraagt een inspanningsverplichting.

Sigfried Janzing @SigfriedJanzing · 17 mrt.

Evaluatie @ArchiefAteliers stimulans om innovatie archiefwezen via deze lijn door te zetten @archiebrain @Archief2020

Bronnen

Hokke, E., *Projectplan Atelier documenteren van de samenleving*. 2014.

Hokke, E. *Projectplan Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers*. 2014.

Programmabureau Archief2020. *Archief2020, Innovatieprogramma voor de Toekomstvaste Archief functie. Programmaplan 2013-2016*. 2013. Den Haag: Nationaal Archief, 2014.

Bent, E. van den, *Verslag projectleiding ateliers AO en DS Fase 2: 'Doen en delen'. September 2014-april 2015*. Maart 2015.

Bijlagen

Fasering en borging

Fasering

	Fase 1 <i>Denken en plannen</i> 15 mei 2014 - 1 sep 2014	Fase 2 <i>Doen en delen</i> 1 sep 2014 - 1 feb 2015	Fase 3 <i>Evalueren en borgen</i> 1 feb 2015 - 1 apr 2015
Wie?	Een docent, student, professional of beoogd Atelierbaas, in opdracht van PAOO en praktijkorganisatie.	Groepjes onderzoekers (studenten, docenten en professionals). Externe experts.	De Atelierbaas (met input van de onderzoekers)
Wat?	<ul style="list-style-type: none"> Probleemgebied in kaart brengen, vraagstelling uitwerken, oplossingen suggereren; Werving onderzoekers. Planning mensen en middelen fase 2. 	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek doen conform onderzoeksplan; Externe experts betrekken; Conclusies en adviezen formuleren; Instrumenten opstellen; Resultaten presenteren 	<ul style="list-style-type: none"> Procesmatige evaluatie van het Atelier Inhoudelijke evaluatie Atelier resultaat Verdere verspreiding resultaten: in onderwijs en bij praktijkorganisaties
Hoe?	<ul style="list-style-type: none"> Actieve sessies met praktijkorganisaties en opleidingen Voorlichting aan studenten en professionals 	<ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van gekozen onderzoeksmethodiek Kennisdeling via blog, open ateliers, expert meetings, masterclasses, symposium 	<ul style="list-style-type: none"> Verslag opstellen Onderwijsmateriaal maken Publicatie(s) maken en presentatie(s) geven
Resultaat?	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoeksplan fase 2 	<ul style="list-style-type: none"> “Conclusies en adviezen” Concreet toepasbare “instrumenten” voor opdrachtgever en hele veld Tussentijdse kennisdeling Eindsymposium 	<ul style="list-style-type: none"> Organisatorische en financiële verslaglegging; Verspreiding van de resultaten.
Sturing?	<ul style="list-style-type: none"> PAOO en praktijk-organisatie: opdrachtgever 	<ul style="list-style-type: none"> PAOO en praktijk-organisatie: opdrachtgever Atelierbaas: coördinatie, organisatie, bewaker van deadlines en doelstellingen 	<ul style="list-style-type: none"> PAOO : opdrachtgever

Borging atelierresultaten

Atelier DS	Atelier AO	Beide ateliers
<ul style="list-style-type: none"> Op de website Archiefateliers.nl: Onderzoeksverslagen Do's & dont's/best practices competentieprofiel voor de archivaris, opgesteld door studenten S@P-publicatie DS 	<ul style="list-style-type: none"> Op de website Archiefateliers.nl: Onderzoeksverslagen Beslisboom AO Flyer auteursrecht S@P-publicatie AO Presentaties tijdens AIDO-congres van 9 maart en beurs ICT en overheid (Overheid 360*) op 23 april 	<ul style="list-style-type: none"> Open ateliers en slotsymposia Website Archiefateliers.nl, verbetering hiervan en overdracht aan nog aan te wijzen beheerder Nieuwsbrieven met verslagen Verslagen slotsymposia Diverse artikelen in uiteenlopende media KVAN-dagen: Chef's tables Contact met BRAIN over de ateliers als leeromgeving

Deelnemers evaluatievergadering

Nancy van Asseldonk (RWA, voorzitter evaluatievergadering)
Els van den Bent (RWA, atelierleiding AO en DS)
Kisten van den Eijnde (RWA, studentonderzoeker)
Fiorella Foscarini (UvA, docent)
Marieke de Haan (HvA, communicatie)
Erika Hokke (atelierleiding AO)
Marieke Houtekamer (UvL, studentonderzoeker)
Eveline van der Hulst (SAMH, communicatie)
Sigfried Janzing (SAMH, praktijkinstelling)
Gerrit van de Kraats (HvA, studentonderzoeker)
Danielle Kuijten (Imagine IC, praktijkinstelling)
Mariken Lamers (HvA, studentonderzoeker)
Harco Gorter (Noord-Hollands Archief, onderzoeker praktijkinstelling)
Liane van der Linden (atelierleiding DS)
Lauren Romijn (RWA, studentonderzoeker)
Mirjam Schaap (SA Amsterdam, praktijkinstelling)
Teun de Reijke (RWA, studentonderzoeker)
Jantje Steenhuis (SA Rotterdam, praktijkinstelling)
Theo Thomassen (UvA, docentonderzoeker)
Jeroen Tjhuis (UvA, studentonderzoeker)

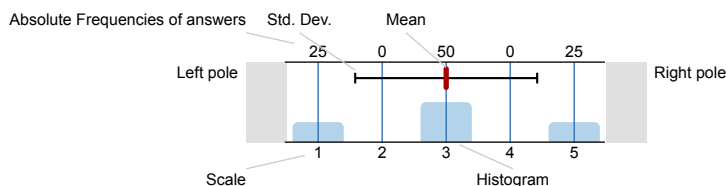
Resultaten enquête

Archief Ateliers 2014-2015
 Archief Ateliers
 Respons: 53/274 vragenlijsten= 19.3%

Legend

Question text

n=No. of responses
 av.=Mean
 dev.=Std. Dev.
 ab.=Abstention

1. Inleiding

Het Platform voor Archiefonderwijs en –onderzoek (PAOO) wil graag je mening weten over de de ateliers *Actieve openbaarheid van WABO-dossiers(AO)* en/of *Documenteren van de Samenleving (DS)*. Deze enquête wordt anoniem afgenomen. Je beantwoordt de vragen voor het atelier/de ateliers waaraan je hebt deelgenomen. De enquête bestaat voornamelijk uit stellingen maar er zijn ook enkele open vragen. Dank voor je medewerking.

1.1) Ik was betrokken bij / nam deel aan :

Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers (AO)	<input type="text"/>	24	n=53
Atelier Documenteren van de Samenleving (DS)	<input type="text"/>	24	
Beide	<input type="text"/>	5	

2. Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers

We stellen eerst enkele vragen over uw deelname en rol in Actieve openbaarheid van WABO-dossiers (hierna: Atelier AO).

2.1) Hoe was je betrokken bij het Atelier AO (meerdere antwoorden mogelijk)?

Werkzaam bij één van de deelnemende praktijkinstellingen	<input type="text"/>	16	n=29
Werkzaam bij één van de deelnemende onderwijsinstellingen	<input type="text"/>	3	
Student	<input type="text"/>	4	
Expert (lezing, workshop of masterclass verzorgd)	<input type="text"/>	2	
Toehoorder	<input type="text"/>	7	
Anders, namelijk...	<input type="text"/>	4	

2.2) Indien anders namelijk, kun je dit toelichten?

- Betrokken bij de organisatie van het slotsymposium
- Werkzaam in de beleidsadviesing op het gebied van (toegankelijkheid/openbaarheid) van informatie
- hier vervalt mijn anonimiteit al ;-): mijn betrokkenheid had zowel te maken met mijn rol als stagebegeleider als met mijn rol als deel van de projectleiding
- projectleider

2.3) Hoeveel tijd heb je in totaal geïnvesteerd in Atelier AO in de periode mei 2014 tot en met februari 2015?

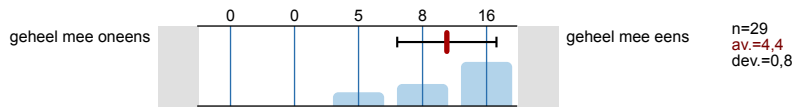
Minder dan 8 uur	<input type="text"/>	10	n=29
Meer dan 8 uur, minder dan 20 uur	<input type="text"/>	6	
Meer dan 20 uur, minder dan 80 uur	<input type="text"/>	6	
Meer dan 80 uur	<input type="text"/>	7	

De ateliers zijn een pilot, waarin de samenwerkende archiefopleidingen werken aan vernieuwing van werkvormen. Hierbij gaat het om een (leer-)omgeving, waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is, gewerkt wordt aan complexe problemen en gewerkt wordt aan een uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals.

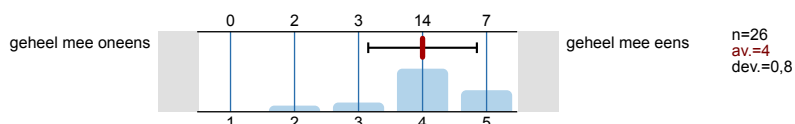
2.4) <i>Atelier AO</i> is er in geslaagd een (leer-)omgeving te creëren, waarbij gaandeweg de opdrachtformulering tot stand is gekomen.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=29 av.=3,5 dev.=1,1</p>																									
2.5) <i>Atelier AO</i> is er in geslaagd nieuwe oplossingen te genereren voor een complex probleem.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=28 av.=3,4 dev.=0,9</p>																									
2.6) De uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals binnen <i>Atelier AO</i> heeft nieuwe inzichten opgeleverd.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=27 av.=3,7 dev.=0,9</p>																									
2.7) Er zijn verschillende bijeenkomsten, zogenaamde 'Open Ateliers' of 'Scrums', georganiseerd. Geef hieronder aan welke bijeenkomsten je hebt deelgenomen (meerdere antwoorden mogelijk):	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Scrum 1, 4 juni 2014</td> <td>☐</td> <td>8</td> <td rowspan="8" style="vertical-align: top;">n=29</td> </tr> <tr> <td>Scrum 2, 2 september 2014</td> <td>☐</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Scrum 3, 30 september 2014</td> <td>☐</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Scrum 4, 28 oktober 2014</td> <td>☐</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>Scrum 5, 25 november 2014</td> <td>☐</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Scrum 6, 16 december 2014</td> <td>☐</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Scrum 7, 20 januari 2015</td> <td>☐</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Slotbijeenkomst, 29 januari</td> <td>☐</td> <td>26</td> </tr> </tbody> </table>		Scrum 1, 4 juni 2014	☐	8	n=29	Scrum 2, 2 september 2014	☐	11	Scrum 3, 30 september 2014	☐	11	Scrum 4, 28 oktober 2014	☐	12	Scrum 5, 25 november 2014	☐	13	Scrum 6, 16 december 2014	☐	10	Scrum 7, 20 januari 2015	☐	11	Slotbijeenkomst, 29 januari	☐	26
Scrum 1, 4 juni 2014	☐	8	n=29																								
Scrum 2, 2 september 2014	☐	11																									
Scrum 3, 30 september 2014	☐	11																									
Scrum 4, 28 oktober 2014	☐	12																									
Scrum 5, 25 november 2014	☐	13																									
Scrum 6, 16 december 2014	☐	10																									
Scrum 7, 20 januari 2015	☐	11																									
Slotbijeenkomst, 29 januari	☐	26																									
2.8) De frequentie van de bijeenkomsten (circa 1 maal per maand) was goed.	<p>minder vaak</p> <p>vaker</p>	<p>n=23 av.=3 dev.=0,2</p>																									
2.9) De thema's van de 'Open Ateliers' sloten aan bij de centrale vraag van het Atelier: "Wat houdt het bestuurlijke begrip actieve openbaarheid precies in als het gaat om WABO-dossiers, en is deze actieve openbaarheid en toegankelijkheid te realiseren?"	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=24 av.=4 dev.=0,8</p>																									
2.10) De relevantie van de centrale vraag voor de beroepspraktijk was mij duidelijk.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=26 av.=4,5 dev.=0,6</p>																									
2.11) De deelprojecten geven antwoord op de centrale vraag.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=26 av.=3,7 dev.=0,7</p>																									
2.12) De onderzoeksresultaten leveren concrete eindproducten op, die overdraagbaar en bruikbaar zijn in de praktijk.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=25 av.=3,3 dev.=0,7</p>																									
2.13) Het onderzoek is voor mij persoonlijk van nut en ik kan onderzoeksresultaten toepassen in mijn werk/studie.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=24 av.=3,6 dev.=0,8</p>																									
2.14) De onderzoeksresultaten van Atelier AO roepen nieuwe onderzoeksvragen op.	<p>geheel mee oneens</p> <p>geheel mee eens</p>	<p>n=24 av.=4,2 dev.=0,8</p>																									

De volgende vragen gaan dieper in op de organisatie van Atelier AO, waaronder de planning en communicatie.

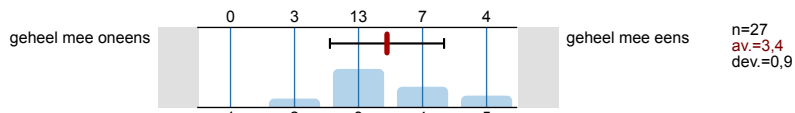
2.15) Ik ben tevreden over de organisatie door Erika Hokke van het *Atelier AO*.

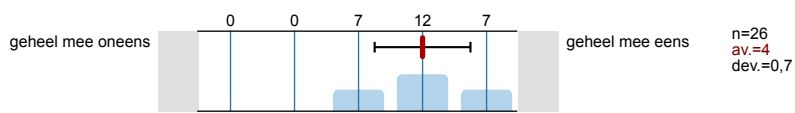
2.16) Ik ben tevreden over de inzet die de atelierdeelnemers hebben getoond in het atelier.

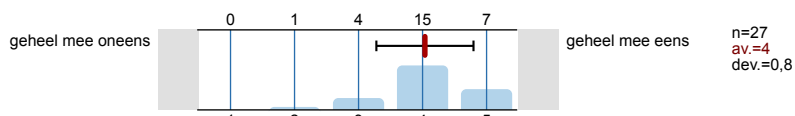
2.17) Ik ben tevreden over mijn eigen inzet in het atelier.

2.18) Ik ben tevreden over de planning van *Atelier AO*.

2.19) Ik ben tevreden over de communicatie over *Atelier AO*.

2.20) Er is gebruik gemaakt van verschillende kanalen en tools om te informeren en kennis te delen. Geef aan van welke tools je gebruik hebt gemaakt :

2.21) Indien anders namelijk, kun je dit toelichten?

- Er is geen wekelijks blog gekomen, zoals in het projectplan stond. De meeste deelnemers plaatsten ook weinig in Dropbox. Wel is er uiteindelijk een paar keer schriftelijke update aan elkaar gegeven over de stand van zaken van de verschillende onderzoeken (met wisselende inhoud en soms niet binnen de gevraagde tijd). Er werd weinig op elkaar gereageerd.
- email en links naar archiefateliers.nl op verwante websites

2.22) Het meest positieve aspect van het *Atelier AO* vind ik:

- De onderlinge uitwisseling en door de maandelijkse bijeenkomsten bleef je bij de les.
- 1. Stimulerend om met mijn afstudeeronderzoek bezig te blijven, na afloop van alle colleges. Stok achter de deur.
2. Kennis die ik heb opgedaan, vooral van de externe sprekers.
- Als expert heb ik een presentatie gegeven. Wat ik daar erg positief aan vond, was de zeer leergierige houding van de deelnemers!
- Breed publiek op af gekomen (slotbijeenkomst)
Verbintenis tussen vakgebieden
- Dat er nagedacht wordt over actuele zaken.
- De gezamenlijke energie die is gecreëerd om actieve openbaarheid aan te pakken.
- De manier waarop op de slotbijeenkomst de presentaties werden gegeven.
- De ontmoeting tussen leeromgeving en praktijk
- De samenwerking tussen studenten, docenten en personen uit de praktijk.
- De theoretische mogelijkheid om kennis opgedaan aan de RWA toe te passen op de praktijk.

- De uitwisseling tussen ervaringsdeskundigen uit de praktijk, docenten en studenten waardoor een heel breed 'speelveld' ontstond. Voor mij als student betekende dat dat er ontzettend veel informatie te halen was en ontzettend veel te leren viel. Voor de andere deelnemers was er - denk ik - een schat aan kennis vanuit verschillende perspectieven, waaruit over en weer geput kon worden.
- Diverse stakeholders en gebruikers met elkaar in gesprek gaan over het hoe en waarom actieve openbaarheid van belang is. De voors en tegens werden duidelijk uitgesproken
- Het contact tussen student, docent en de praktijkinstellingen. Theorie en praktijk die elkaar ontmoeten.
- Het intensieve en zeer leerzame en stimulerende contact tussen onderwijs/onderzoek en het werkveld van het archief- en informatiedomein.
- Het op de kaart zetten van archief als professie die heeft laten zien dat het iets kan bijdragen aan andere vakgebieden
- Kruisbestuiving tussen archiefonderwijs en professionals
- Nadenken over een actueel en relevant onderwerp en hier oplossingen voor bedenken.
- Praktijkonderzoek en kennisdeling tussen de diverse werelden
- Samenwerking en over grenzen heen kijken
- Samenwerking studenten, docenten en professionals.
- dat de vraag op de kaart is gezet & er een aanzet tot oplossingsrichtingen is gegeven
- de openheid waarmee kennis werd gedeeld.
- de samenwerking van studenten, docenten en professionals in het werkveld bij het aanpakken van een professioneel vraagstuk
- het leren van elkaar in de samenwerking in ateliers van beroepspraktijk, onderwijs en wetenschap.
- verbinding tussen actuele informatiepraktijk en (toekomstige/veranderende) rol archiefinstellingen

2.23) Ik wil de volgende tip ter verbetering of als opmerking meegeven:

- Het atelier was voor mij een stage. Ik denk dat dit uiteindelijk beter een scriptie had kunnen zijn.
- Ik heb gemerkt dat niet bij alle opleidingen, instellingen aandacht is geweest voor deze nieuwe vorm. Masterstudenten aan de UvA waren niet in de gelegenheid hieraan deel te nemen omdat op de dag van de scrums gewoon college wordt gegeven. Daarnaast denk ik dat actiever bij praktijkinstellingen vraag moet worden uitgezet of van eventueel specialisten uit het veld gebruik moet worden gemaakt.
- Meer concrete oplossingen of oplossingsrichtingen
- Meer mogelijkheden om relevante beroepsproblemen in te brengen
- Mijns inziens stond de inhoud van het atelier te ver van hetgeen de RWA onderwijst aan haar studenten. De RWA leidt erfgoedprofessionals op. Het atelier ging over (actieve openbaarheid van) Wabo-dossiers. Waar is het erfgoedelement in het traject? Moeten we Wabo-dossiers beschouwen als toekomstig erfgoed? Volgens mij kiezen veel studenten van de RWA voor de opleiding vanwege interesse in kunst, geschiedenis en musea. Vanuit die invalshoek zou het ook mogelijk moeten zijn voor RWA-studenten om deel te nemen aan archiefateliers. In mijn optiek was dat in het AO-atelier niet mogelijk.
- Sommige deelnemers weken af van de van te voren afgesproken onderzoekstijd. Het zou fijn zijn als dat onmogelijk zou zijn, maar hoe..?
In een volgend atelier misschien nog iets meer tijd inruimen in scrums voor feedback op onderzoek?
- Toen ik aan het atelier begon was ik nog niet aan mijn scriptie begonnen, die heeft echt vorm gekregen tijdens deze periode. Voor mij was dat van grote waarde maar ik denk wel dat mijn deelname aan het atelier meer 'gehaald' dan 'gebracht' heeft. In hoeverre een volgend atelier gebaat is bij deelname van studenten die al iets verder in hun scriptieproces zijn op het moment van aanvang is denk ik iets om te onderzoeken of bij stil te staan.
- Van te voren betere en haalbare doelstellingen stellen t.a.v. eindproducten.
- Zorg ervoor dat alle managers van de deelnemende praktijkinstellingen achter het atelier staan
- deze evaluatie, is voor mij als toehoorder lastig in te vullen, met name de vragen hierboven. Er is geen nvt mogelijk
- toekenning uren aan professionals en docenten beter regelen, zodat mensen ook echt tijd hebben voor deelname aan het atelier. Niet alleen tijd op papier
- zie bijlage.

3. Atelier Documenteren van de Samenleving

We stellen eerst enkele vragen over uw deelname en rol in Documenteren van de Samenleving (hierna: *Atelier DS*).

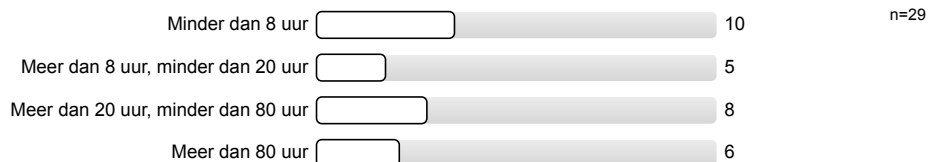
3.1) Hoe was je betrokken bij het *Atelier DS* (meerdere antwoorden mogelijk)?

3.2) Indien anders namelijk, kun je dit toelichten?

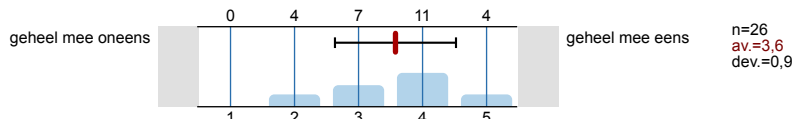
- Werkzaam in de beroepspraktijk.
- ZZP'er met expertise op het gebied van Twitter, Facebook en communitybuilding. Afdelingshoofd DIV en voormalig Informatieadviseur overheid
- atelierbaas
- zie atelier AO

3.3) Hoeveel tijd heb je in totaal geïnvesteerd in *Atelier DS* in de periode mei 2014 tot en met februari 2015)?

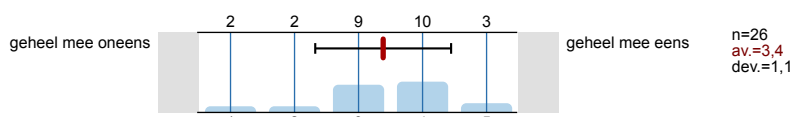

De ateliers zijn een pilot, waarin de samenwerkende archiefopleidingen werken aan vernieuwing van werkvormen. Hierbij gaat het om een (leer-)omgeving, waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is, gewerkt wordt aan complexe problemen en gewerkt wordt aan een uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals.

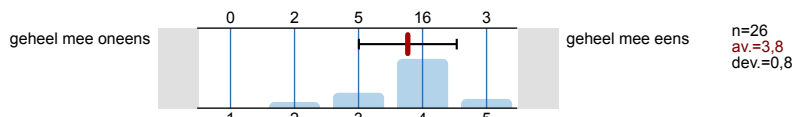
3.4) *Atelier DS* is er in geslaagd een (leer-)omgeving te creëren, waarbij gaandeweg de opdrachtformulering tot stand is gekomen.

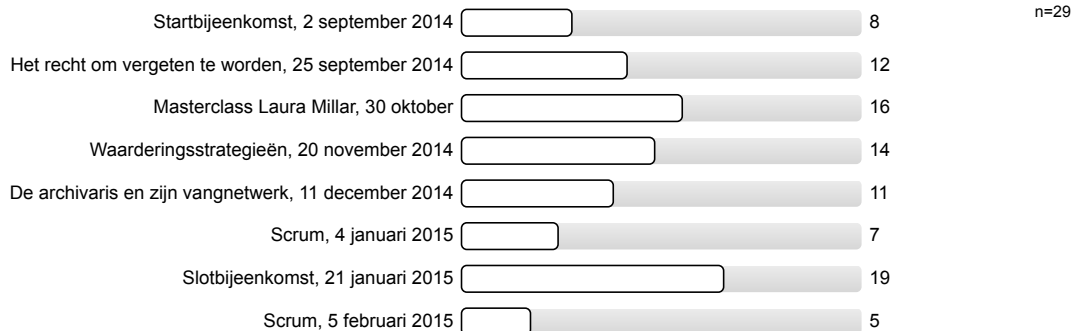
3.5) *Atelier DS* is er in geslaagd nieuwe oplossingen te genereren voor een complex probleem.

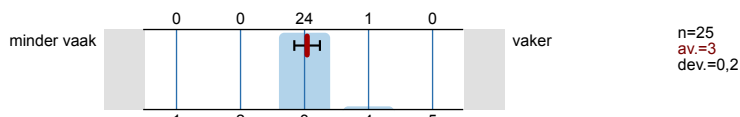
3.6) De uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals binnen *Atelier DS* heeft nieuwe inzichten opgeleverd.

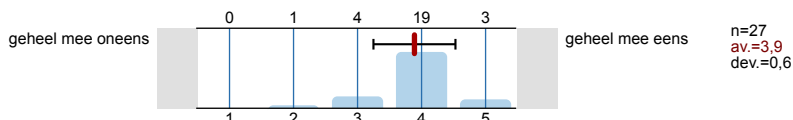
3.7) Er zijn verschillende bijeenkomsten, zogenaamde 'Open Ateliers' of 'Scrums', georganiseerd. Doel van de bijeenkomsten was verdieping van het onderzoek en bespreking van tussentijdse resultaten en voortgang. Doelgroep waren de atelierdeelnemers én geïnteresseerde professionals uit het brede werkveld. Geef hieronder aan welke bijeenkomsten je hebt deelgenomen (meerdere antwoorden mogelijk):

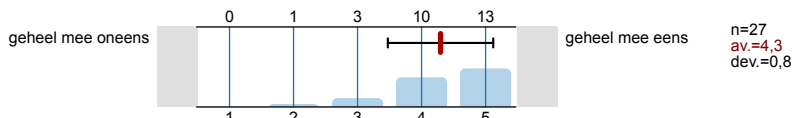
3.8) De frequentie van de bijeenkomsten (circa 1 maal per maand) was goed.

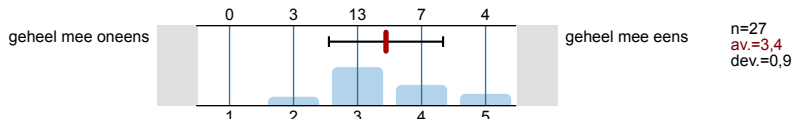
3.9) De thema's van de 'Open Ateliers' sloten aan bij de centrale vraag van het Atelier: "Wat is de rol van de archivaris in een samenleving die zichzelf documenteert? Hoe kan hij deze vormgeven?"

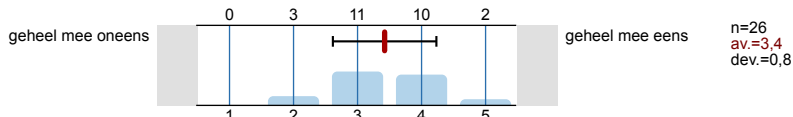
3.10) De relevantie van de centrale vraag voor de beroepspraktijk was mij duidelijk.

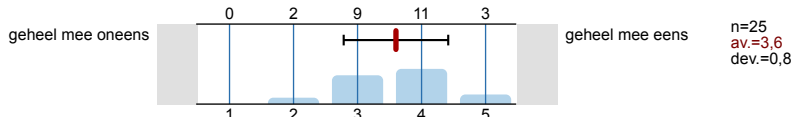
3.11) De deelprojecten geven antwoord op de centrale vraag.

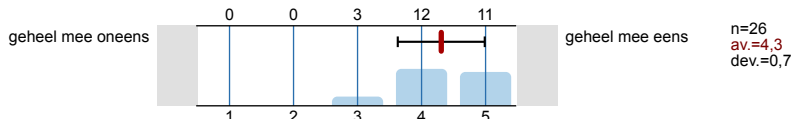
3.12) De onderzoeksresultaten leveren concrete eindproducten op, die overdraagbaar en bruikbaar zijn in de praktijk.

3.13) Het onderzoek is voor mij persoonlijk van nut en ik kan onderzoeksresultaten toepassen in mijn werk/studie.

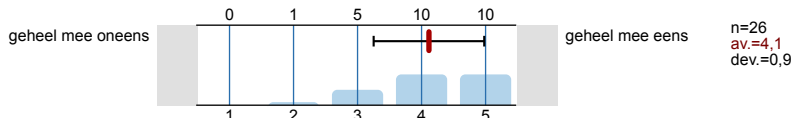

3.14) De onderzoeksresultaten van Atelier DS roepen nieuwe onderzoeksvragen op.

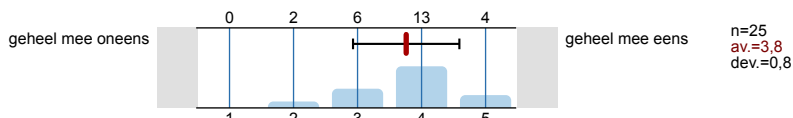

De volgende vragen gaan dieper in op de organisatie van Atelier DS, waaronder de planning en communicatie.

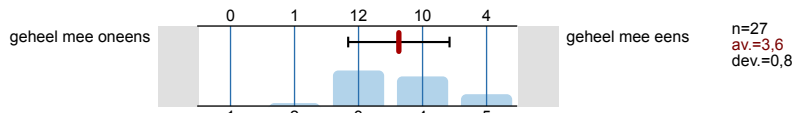
3.15) Ik ben tevreden over de organisatie door Liane van der Linden van het Atelier DS.

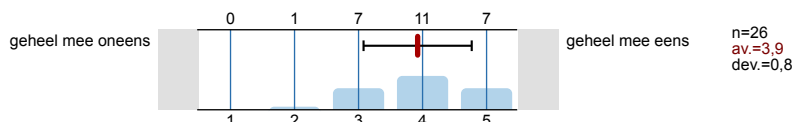
3.16) Ik ben tevreden over de inzet die de atelierdeelnemers hebben getoond in het atelier.

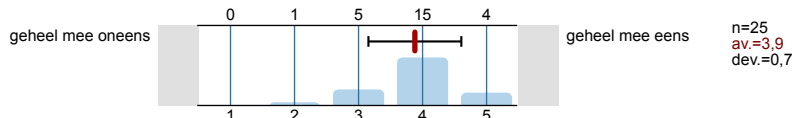
3.17) Ik ben tevreden over mijn eigen inzet in het atelier.

3.18) Ik ben tevreden over de planning van *Atelier DS*.

3.19) Ik ben tevreden over de communicatie over *Atelier DS*.

3.20) Er is gebruik gemaakt van verschillende kanalen en tools om te informeren en kennis te delen. Geef aan van welke tools je gebruik hebt gemaakt (meerdere antwoorden mogelijk):

3.21) Indien anders namelijk, kun je dit toelichten?

- Persoonlijk contact
- communicatie via e-mail en blackboard
- email en links naar archiefateliers.nl via verwante websites

3.22) Het meest positieve aspect van het *Atelier DS* vind ik:

- De combinatie student, docent en praktijk.
- -dat er in een open en experimentele leeromgeving wordt gewerkt waarbij naast studenten ook onderzoekers, docenten en professionals zijn betrokken. Ik vond het fijn om van hun expertise gebruik te kunnen maken.
  - dat je als student wordt gestimuleerd om zelf antwoorden te zoeken op je vragen.
  - dat een probleem kon onderzocht kon worden ahv verschillende praktijkcases (de vier instellingen hadden ieder een eigen insteek). Dat levert een 'gedifferentieerd' antwoord op, toepasbaar voor een breed scala aan archiefinstellingen.
- Blikverruiming, verrassende invalshoeken en de getoonde ambitie die resulteerde in bijv. het gastoptreden van Laura Millar.
- Dat bij alle deelnemers de urgentie en de wil om te veranderen aanwezig was en dat alle deelnemers hun rol op een nieuwe manier invulling geven.
- Dat het een aanzet heeft gegeven tot een andere manier van leren en dat dit toegevoegd kan worden aan de behoefte aan verschillende leervormen in het veld.
- De doorlopende interactie tussen studie en praktijk tijdens het atelier. Zo dit al geen nieuwe inzichten over het onderwerp oplevert, dan helpt de terugkoppeling van het werkveld wel om de studenten te leren om vanuit verschillende invalshoeken naar een probleem te kijken. Zelf zou ik dit tijdens mijn studie graag hebben willen doen.
- De kruisbestuiving tussen de verschillende disciplines, waardoor er nieuwe inzichten ontstaan
- De opzet en organisatie, de transparantie rond het hele proces, goede voorbereiding, monitoring, de manier waarop verschillende werelden bijeen zijn gebracht (universiteit, HBO, ergoedinstellingen enz.). Het hele project maakte op mij een heel professionele indruk. Een werkelijk voorbeeld(ig) project!
- De samenwerking tussen de studenten, professionals en docenten.
- De samenwerking van meerdere personen en instellingen om een complex probleem op te lossen.
- Een doorlopend leertraject naast bestaande opleidingen en KVAN-activiteiten
- Helaas kon ik zelf vrijwel niet deelnemen aan de activiteiten, maar wat ik er over gehoord heb klinkt fantastisch. Vooral het feit dat je

archiefvormers al benadert terwijl ze nog volop bezig zijn met het vormen van hun archief vind ik leuk. Meeste archieven komen helaas binnen als de archiefvormer is overleden of is gestopt met het werk waarin het archief wordt gevormd.

- Het intensieve en zeer leerzame en stimulerende contact tussen onderwijs/onderzoek en het werkveld van het archief- en erfgoed domein.
- Het is lastig om zo'n complex onderwerp te behandelen, maar daar is men in mijn optiek redelijk goed in geslaagd.
- Samenwerking tussen (nieuwe/aankomende professionals) studenten en het werkveld en samen te kijken naar nieuwe uitdagingen waar we voor staan. Dus de combinatie tussen ervaring en vernieuwing nadrukkelijk opgezocht.
- Samenwerking tussen onderwijs en werkveld en de mogelijkheid complexe problemen vanuit diverse gezichtspunten te behandelen
- Vernieuwend initiatief en netwerk
- aankaarten van actuele en 'progressieve' probleemstellingen in werk- en discussiesfeer met alle aanwezigen. Interessante aanpak, stof tot nadenken.
- de wisselwerking tussen archiefveld en brede erfgoedveld en tussen studenten, professionals praktijk, docenten en externe experts.
- durf om een niet uitgekristalliseerd onderwerp te agenderen.
- het leren leren van elkaar in de samenwerking in ateliers met praktijkinstellingen, onderwijs en wetenschap.
- samenwerking tussen studenten en het werkveld

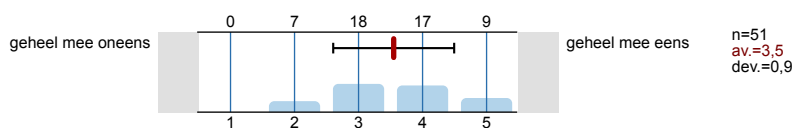
^{3.23)} Ik wil de volgende tip ter verbetering of als opmerking meegeven

- - Vertrek vanuit geformuleerde definities (over documenteren, samenleving, archief, participatie enz). Dat is nodig om bij discussie over hetzelfde te kunnen praten. Om die definities vast te stellen, is eigenlijk een aparte sessie nodig waarin deelnemers kunnen brainstormen.
  - De scrums waren heel kort. Als studenten had je amper een kwartier om je onderzoeksvoortgang te presenteren en om hierop te reflecteren met andere student-onderzoekers. Meer tijd hiervoor is wenselijk.
  - De discussies bij de scrums (waaraan dus ook externen deelnamen) gingen vaak alle kanten op en leidden vaak niet tot een concrete eindvisie. Antwoorden zijn niet voor handen en dat is niet erg. Maar discussies hebben een vrij strakke struring nodig om echt bij een eindpunt te kunnen komen.
  - Er vond op Facebook of Twitter niet echt discussie plaats nav een scrum-sessie. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken hoe dit ontwikkeld zou kunnen worden. Als ondersteuning van een atelier kan een gesloten Facebook-pagina ook handig zijn: deelnemers kunnen vrijelijk discussieren over de aspecten van het onderzoek (en hoeven ook niet te denken aan eventuele reacties vanuit het archiefveld, maar kunnen zelf eerst dingen 'uitbreiden').
- Betere aansluiting tussen theorie en praktijk.
- De gewenste uitwisseling tussen studenten universiteit en HBO is onvoldoende tot stand gekomen. Dat kan op verschillende manieren beter worden georganiseerd.
- Door de vele verschillende invalshoeken en benaderingen waren sessies op sommige ounten niet voor iedereen even relevant. Kennisnemen van vele verschillende inzichten en inspanningen ging ten koste van de focus op eigen wetenschappelijk onderzoek. Het was niet altijd gemakkelijk om tegelijk wetenschappelijk de diepte in te duiken en ondertussen te reflecteren op medestudenten en atelieractiviteiten. Blikverruiming gaat onvermijdelijk ten koste van focus.
- Een volgende keer lijkt het me verstandig als er nog meer aandacht wordt gegeven aan promotie en het betrekken aan gelieerde werkvelden.
- Hoe interessant de lezingen ook waren zou ik een intensievere tijdsbesteding voorstaan in discussie met en door de studenten.
- Ik weet niet of de hoofdvraagstelling echt optimaal doordacht was (was bv voor alle deelnemers duidelijk wat er bedoeld wordt onder 'een samenleving die zichzelf documenteert?'). Bij de slotbijeenkomst was ook wat verwarring over de vraag of het nu over de archivaris als individu of over het archief als instelling ging. Het blijkt maar weer hoe lastig het is om echt een goede probleemstelling te formuleren...
- In september verliepen de bijeenkomsten een beetje rommelig qua planning en omgevingslawaaai. Misschien kan dit in de toekomst verbeterd worden.
- Meer ruimte voor integratie van nieuwe denkbeelden lopende het project, het was nu "te veel voorbereid", wat nog past bij het oude instellingsdenken, verder noodzaak tot toevoeging van buten-archief partners die een extra dynamiek kunnen toevoegen. I.t.t mijn advies de borging lopende het project impliciet te doen, vindt dit toch achteraf plaats wat daardoor "bedacht" moet worden / wordt.
- Organiseer vervolgateeliers zolang er vervolgonderzoek wordt aanbevolen, desnoods met aanpassing van de onderzoeksvraag. Zet meer ateliers op; Voor de studie sowieso zinvol, voor het werkveld een waardevolle aanvulling op vakbladen en andere kanalen. De archivaris kijkt terug over de heg van de opleidingen en kan dus mee blijven denken over de ontwikkeling van theorie en praktijk.
- Sommige deelnemers weken af van de van te voren afgesproken onderzoekstijd. Het zou fijn zijn als dat onmogelijk zou zijn, maar hoe..? In een volgend atelier meer tijd inruimen in scrums voor feedback op onderzoek.
- Zorg ervoor dat tijdens de Open Ateliers meer ruimte wordt gemaakt voor discussie

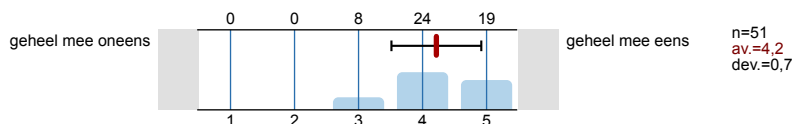
- hou het kleiner. het viel niet mee om te volgen wat er gebeurde.
- meer aandacht voor planning en inzet van docenten in de diverse rollen tijdens de voorbereiding van de inhoudelijke thema's en organisatie van het atelier.
- n.v.t.

4. Algemene vragen

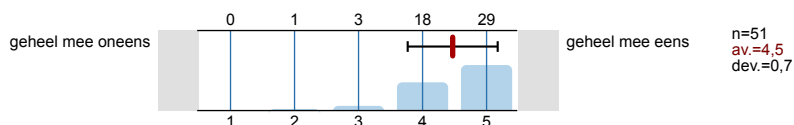
- 4.1) Een (leer-)omgeving, waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is, spreekt mij aan.

- 4.2) Een (leer-)omgeving, waarbij aan complexe problemen gewerkt wordt waarvan de uitkomst of het resultaat niet vooraf bekend is, spreekt mij aan.

- 4.3) Een (leer-)omgeving, waarbij docenten, studenten en professionals gezamenlijk aan één centrale vraag werken en theorie en praktijk samengaan, spreekt mij aan.

- 4.4) Tijdens deze Open Ateliers zijn verschillende werkvormen gehanteerd. Welke werkvorm is volgens jou geschikt om kennis uit te wisselen (meerdere antwoorden mogelijk)?

Scrum (bespreking tussentijdse voortgang en resultaten van onderzoek door de deelnemers)

37 n=53

Lezing en presentaties

30

Debat

33

Masterclass

28

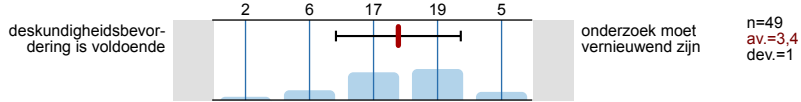
Anders, namelijk...

10

- 4.5) Indien anders namelijk, kun je dit toelichten?

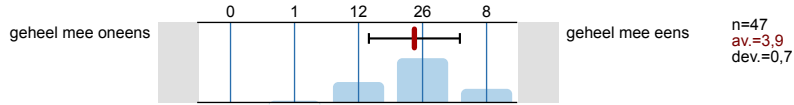
- Dialogues, filmisch opgezet, "your seat at the table".
- Dropbox was ook nuttig voor het elkaar wijzen op literatuur en het tussentijds kennis nemen van de halfproducten. Email werkte goed voor het doorgeven van symposia e.d. met raakvlakken voor de ateliers.
- Een combinatie van deze vormen.
- Gebruik van creatieve technieken (creatieve denksessies) om op nieuwe ideeën te komen om problemen op te lossen, zaken te optimaliseren of kansen te zoeken. Technieken die in het bedrijfsleven vaak worden gebruikt, maar door de overheid nog veel te weinig.
- Geen mening
- Intervisie sessies
- Scrum zijn een goede werkvorm als ze goed uitgevoerd worden. Bij het archief atelier kwamen de scrums niet goed uit de verf omdat we niet diep genoeg ingingen op problemen die de onderzoekers tegenkwamen. Bovendien was er ook niet genoeg tijd vrijgemaakt voor scrums.
- Vooral vormen waarin de deelnemers samen werken. Niet te veel externen. Vergt wel commitment van alle deelnemers.
- het was de combinatie die het project zo mooi maakte
- ik kan al deze vragen niet beantwoorden - te weinig bij eea betrokken
- je moet juist een combinatie van technieken gebruiken, voor ieder wat wils.
- werkbezoeken van experts bij wijze van consult geven heel specifieke feedback; intervisievormen in sociale media

- 4.6) Moet onderzoek vernieuwend zijn, of is het toereikend als onderzoek voor de deelnemers bijdraagt aan deskundigheidsbevordering?

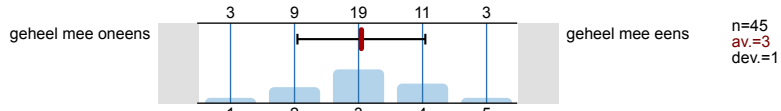

De Ateliers richten zich niet alleen op de eigen onderzoeksvragen, maar ook op datgene wat de ateliers met elkaar verbindt. De volgende vragen gaan over de dwarsverbanden tussen de ateliers.

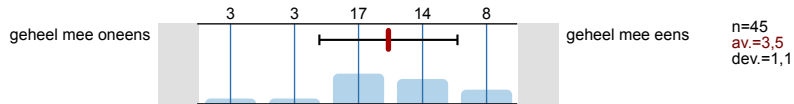
- 4.7) Het thema 'De rol van de archivaris' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.

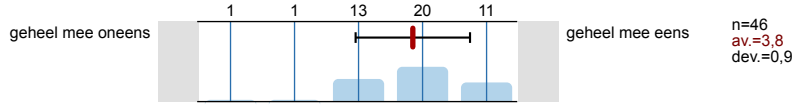
- 4.8) Het thema 'The right to be forgotten' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.

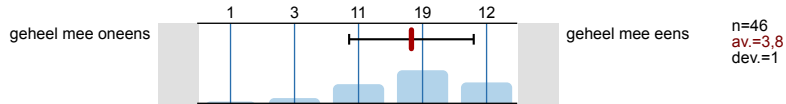
- 4.9) Het thema 'Oplossingen by design' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.

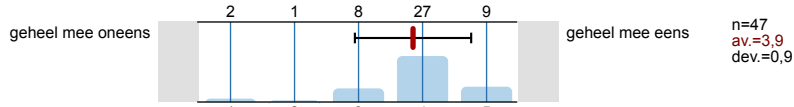
- 4.10) Het thema 'Het atelier als werkvorm' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.

- 4.11) Het leggen van dwarsverbanden tussen de ateliers stimuleert kennisuitwisseling.

- 4.12) De dwarsverbanden versterken het onderwijs en onderzoek binnen de afzonderlijke ateliers.

- 4.13) Heb je zelf een dwarsverband of dwarsverbanden gesignaleerd?

- 4.14) Zo ja, welke?

- 1. samenwerken en met elkaar complexe vraagstukken bespreken versterkt de band tussen onderwijs, wetenschap en de praktijkinstellingen en maakt uitwisseling van expertise mogelijk.
- 2. het atelier is een broedplaats voor nieuwe initiatieven op gebied van beheer en behoud van informatie voor organisaties.
- Behalve de hierboven genoemde fungeerden de '4 rollen van de archivaris' van Laura Millar binnen het atelier DS als sterk dwarsverband en stimulans voor reflectie.
Mbt de 'rol van de archivaris' was ik me van te voren niet bewust dat het noncustodiale aspect zo belangrijk als verbinding tussen de 2 ateliers zou kunnen zijn als scenario voor de strategische positie van de archivaris én van de huidige archiefinstellingen.
- De Nieuwe Tijd van onzekerheid (21ste eeuw) die om een ander dan de klassieke 19de/vroeg 20ste-eeuwse expertbenadering vraagt.
- De rol van de archivaris
- De rol van de archivaris.
- De verschillende accenten die instellingen / archivariissen leggen in hun onderzoek zijn een potentiële bron voor creatie en samenwerking (die er overigens nog niet uitkwam)
- Een dwarsverband naar de wijze waarop een door een historische analyse aangetoonde maatschappelijke relevantie en selectiewaardigheid van een archiefvormer kan worden omgezet in een feitelijke selectielijst voor diens archieven. Er is in deze zin tijdens het slotsymposium gesproken over 'te ontwikkelen tools'. Dit zou het documenteren van de samenleving pas echt handen en voeten geven omdat je concreter kunt maken wát je dan zou moeten bewaren.
- Er is tijdens de atelierbijeenkomsten eigenlijk geen aandacht besteed aan de dwarsverbanden. Door tijdgebrek heb ik het andere atelier ook te weinig kunnen volgen. Ik denk dat dit voor meer deelnemers geldt. Docenten zouden dit vooral kunnen inbrengen lijkt

me.

- Het verschil tussen student en archivaris in hoe zij kijken naar nieuwe ontwikkelingen. Deze verschillen zijn ook aanwezig tussen de studenten. Hoe iemand persoonlijk in elkaar steekt heeft een grote invloed op zijn of haar rol in het archief atelier. Daar moet men zich bewust van worden.
- Ja, maar wel beperkt en alleen op gebied van onderwijs en onderzoek binnen de afzonderlijke ateliers. Ik denk dat het atelier vooral leerzaam was voor studenten / stagiairs.
- Naar aanleiding van de bijdrage van Inge Schoups aan het panel (eindpresentatie Atelier DS 21 januari): wat is de meerwaarde van archivariissen voor de maatschappij? Archivariissen kunnen wel voor zichzelf bedenken waarom ze relevant zijn, maar zitten burgers daar op te wachten? Dit thema speelt zowel een rol bij documenteren vd samenleving als bij zorg dragen voor actieve openbaarheid. Hoe komen de rollen van archiefprofessionals eruit te zien als gedacht wordt vanuit de maatschappij (burgers, onderzoekers, overheid enz.)? En hoe kunnen die rollen ingevuld worden? Daarbij kan verder geborduurd worden op onderzoeksresultaten van beide ateliers.
- Open data en de dienstverlening die archiefdiensten daar voor moeten ontwikkelen om aan de vraag te kunnen voldoen
- Tijdens de archievenminor in het derde jaar krijg je intensief onderwijs over archiefbeheer in relatie tot bestuursrecht. Echter: in het digitale tijdperk speelt ook het (achterhaalde) auteursrecht een grote rol bij de presentatie van archiefmateriaal aan het publiek. Het auteursrecht werd totaal niet behandeld tijdens de minor. Wat dat betreft valt er dus een dwarsverband te signaleren tussen de rol van de archivaris als hoeder van archieven enerzijds, en auteursrechtelijke belanghebbenden anderzijds.
- concepten die m.i. in het onderzoek van de studenten telkens een sleutelrol speelden waren voor mij voor mij afstand, aandacht, kwaliteit en continuïteit
- de meerwaarde van werken in interdisciplinaire teams met professionals en gebruikers
- geen andere dan al genoemd

4.15) Waar zou een eventueel te organiseren volgend Atelier volgens jou over moeten gaan?

- 'awareness' creëren en adviseren over records management, waartoe Laura Millar ons opriep in haar video statement. Naar mijn idee nog een groot hiaat in het archiefwezen.
- (her)gebruik van informatie en de wijze waarop dat met de gebruikers wordt georganiseerd. Hiermee de gebruikers een rol laten spelen in het atelier (meer externe spelers, gebruikers, leveranciers, innovators).
- 3. verdiepend ingaan op samenwerkingsmogelijkheden
4. vervolgvragen die Charles Jurgens heeft verwoord op slotatelier bijeenkomst.
- Archieven en cultureel ondernemerschap
- Big data
Of
Toegankelijk maken archieven/collecties
- Bij het recht om te vergeten hoort een plicht om "niet te vergeten". Maar daar is altijd sprake van asymmetrie. Documentatie/archiveren komt daardoor in een arena van macht terecht. De vraag is: hoe help ik als erfgoedprofessional gemarginaliseerden om dmv documentatie van door sterkeren verdrongen geheugen/gebeurtenissen, zich te emanciperen, empoweren?
- De digitalisering van overheidsarchieven (en eventueel particuliere archieven)
- De instituten, functies, opleidingen, beroepsverenigingen binnen het DIV- en archiefdomein. Dus archiefdiensten versus archiefvormers, archivariissen versus records managers, UvA en HvA versus IDM?SOD? en anderen, KVAN versus SOD etc. Hoe kunnen we in het heden en de toekomst zorgen voor de meest effectieve vorm van (documentair) informatiemanagement?
- De inzet van archieven bij erfgoededucatie, zowel in musea als archiefinstellingen. Ik zou graag aandacht besteed willen zien aan een didactisch verantwoorde presentatie van archiefmateriaal aan de erfgoedconsument.
- De maatschappelijke relevantie van archivariissen.
- De rol van de archivaris. Toekomst van het vak.
- Dienstverlening. Hoe kunnen archiefdiensten hun dienstverlening aanpassen aan de huidige tijd? Is het meer dan alleen data vrijgeven? Wat verwachten nieuwe doelgroepen van ons? Wie zijn eigenlijk die nieuwe doelgroepen?
- Geen idee op dit moment.
- Het archiefonderwijs: waar heeft het werkveld behoefte aan
Differentiatie en specialisatie in het beroep archivaris
De archiefwet: zegen of afremmer
- Iets op het gebied van digitaal archief.
- Ik denk dat het belangrijk is de rol van de archivaris/records manager te onderzoeken, omdat binnen organisaties vaak nog wordt uitgegaan van een verouderde kijk op het vakgebied. Archivariissen/records managers ontwikkelen zich in potentie steeds meer als adviseurs op het gebied van informatiebeheer in plaats van 'de mensen in de kelder' en ik denk dat het goed is daar aandacht voor de

vragen en te kijken waar die ontwikkeling heen gaat/moet gaan.

- Ik vond de dwarsverbanden veelal alleen zichtbaar op papier niet in de uitvoering van de sessies
- Keteninformatisering tussen overheid en non-overheid (eventueel in relatie tot de decentralisaties)
- Ketensamenwerking
- Open Linked data als toegang op het archief van de wereld (het internet) en de rol van afzonderlijke instellingen.
- Preservering in het kader van te verwerven digitale particuliere archieven
- Van selectie van historisch-maatschappelijk relevante actoren naar selectie van historisch-maatschappelijk relevante archiefbestanddelen.
- Wat gebeurt er als de Archiefwet wordt afgeschaft? Hoe gaat de archivaris dan zijn meerwaarde bewijzen?
- dienstverlening aan klanten die geen burger zijn, dus deelnemende instellingen van bijvoorbeeld een archiefregeling.
...
- documenteren van de samenleving vraagt om werken in erfgoedbrede teams van professionals, archiefvormers en gebruikers; wat zijn de mogelijkheden, valkuilen, goede praktijkvoorbeelden?
- het archief als informatiedienstverlener
- in relatie tot DS:
  - * relatie tussen overheids- en particuliere archieven bij het documenteren van de samenleving
  - * aspecten als continuïteit, afstand en representativiteit bij eigentijds (postcustodiaal?) 'verzamelen'
  - * 'research by design'
  - * atelierproducten verder uitwerken tot landelijk geaccepteerde en bruikbare tools
 in relatie tot AO: eventueel atelierproducten verder uitwerken en op andere overheidsprocessen testen (met dit onderwerp zullen veel andere partijen ook doorgaan; dat betekent stroperigheid!)
- misschien wel over het belang van afstand, aandacht, kwaliteit en/of continuïteit in de wereld van archieven (en in de wereld van erfgoed... is het belang hetzelfde?
of over de vraag hoe erfgoed en archief zich tot elkaar verhouden
of over de vraag hoe de erfgoedprofessional en de archivaris zich tot elkaar verhouden

---

Hartelijk dank voor je medewerking!

Profilo

Subunit: Reinwardt Academie

Name of the instructor: Archief Ateliers

Name of the course: Archief Ateliers
(Name of the survey)

Values used in the profile line: Mean

2. Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers

2.4)	<i>Atelier AO</i> is er in geslaagd een (leer-) omgeving te creëren, waarbij gaandeweg de opdrachtformulering tot stand is gekomen.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=29	av.=3,5	md=4,0	dev.=1,1
2.5)	<i>Atelier AO</i> is er in geslaagd nieuwe oplossingen te genereren voor een complex probleem.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=28	av.=3,4	md=3,0	dev.=0,9
2.6)	De uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals binnen <i>Atelier AO</i> heeft nieuwe inzichten opgeleverd.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=27	av.=3,7	md=4,0	dev.=0,9
2.8)	De frequentie van de bijeenkomsten (circa 1 maal per maand) was goed.	minder vaak		vaker	n=23	av.=3,0	md=3,0	dev.=0,2
2.9)	De thema's van de 'Open Ateliers' sloten aan bij de centrale vraag van het Atelier: "Wat houdt het bestuurlijke begrip actieve	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=24	av.=4,0	md=4,0	dev.=0,8
2.10)	De relevantie van de centrale vraag voor de beroepspraktijk was mij duidelijk.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=4,5	md=5,0	dev.=0,6
2.11)	De deelprojecten geven antwoord op de centrale vraag.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=3,7	md=4,0	dev.=0,7
2.12)	De onderzoeksresultaten leveren concrete eindproducten op, die overdraagbaar en bruikbaar zijn in de praktijk.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=25	av.=3,3	md=3,0	dev.=0,7
2.13)	Het onderzoek is voor mij persoonlijk van nut en ik kan onderzoeksresultaten toepassen in mijn werk/studie.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=24	av.=3,6	md=3,5	dev.=0,8
2.14)	De onderzoeksresultaten van Atelier AO roepen nieuwe onderzoeksvragen op.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=24	av.=4,2	md=4,0	dev.=0,8
2.15)	Ik ben tevreden over de organisatie door Erika Hokke van het <i>Atelier AO</i> .	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=29	av.=4,4	md=5,0	dev.=0,8
2.16)	Ik ben tevreden over de inzet die de atelierdeelnemers hebben getoond in het atelier.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=4,0	md=4,0	dev.=0,8
2.17)	Ik ben tevreden over mijn eigen inzet in het atelier.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=27	av.=3,4	md=3,0	dev.=0,9
2.18)	Ik ben tevreden over de planning van <i>Atelier AO</i> .	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=4,0	md=4,0	dev.=0,7
2.19)	Ik ben tevreden over de communicatie over <i>Atelier AO</i> .	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=27	av.=4,0	md=4,0	dev.=0,8

3. Atelier Documenteren van de Samenleving

3.4)	<i>Atelier DS</i> is er in geslaagd een (leer-) omgeving te creëren, waarbij gaandeweg de opdrachtformulering tot stand is gekomen.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=3,6	md=4,0	dev.=0,9
3.5)	<i>Atelier DS</i> is er in geslaagd nieuwe oplossingen te genereren voor een complex probleem.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=3,4	md=3,5	dev.=1,1
3.6)	De uitwisseling tussen docenten, studenten en professionals binnen <i>Atelier DS</i> heeft nieuwe inzichten opgeleverd.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=26	av.=3,8	md=4,0	dev.=0,8
3.8)	De frequentie van de bijeenkomsten (circa 1 maal per maand) was goed.	minder vaak		vaker	n=25	av.=3,0	md=3,0	dev.=0,2
3.9)	De thema's van de 'Open Ateliers' sloten aan bij de centrale vraag van het Atelier: "Wat is de rol van de archivaris in een samenleving die	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=27	av.=3,9	md=4,0	dev.=0,6
3.10)	De relevantie van de centrale vraag voor de beroepspraktijk was mij duidelijk.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=27	av.=4,3	md=4,0	dev.=0,8
3.11)	De deelprojecten geven antwoord op de centrale vraag.	geheel mee oneens		geheel mee eens	n=27	av.=3,4	md=3,0	dev.=0,9

3.12) De onderzoeksresultaten leveren concrete eindproducten op, die overdraagbaar en bruikbaar zijn in de praktijk.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=26	av.=3,4	md=3,0	dev.=0,8
3.13) Het onderzoek is voor mij persoonlijk van nut en ik kan onderzoeksresultaten toepassen in mijn werk/studie.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=25	av.=3,6	md=4,0	dev.=0,8
3.14) De onderzoeksresultaten van Atelier DS roepen nieuwe onderzoeksvragen op.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=26	av.=4,3	md=4,0	dev.=0,7
3.15) Ik ben tevreden over de organisatie door Liane van der Linden van het <i>Atelier DS</i> .	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=26	av.=4,1	md=4,0	dev.=0,9
3.16) Ik ben tevreden over de inzet die de atelierdeelnemers hebben getoond in het atelier.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=25	av.=3,8	md=4,0	dev.=0,8
3.17) Ik ben tevreden over mijn eigen inzet in het atelier.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=27	av.=3,6	md=4,0	dev.=0,8
3.18) Ik ben tevreden over de planning van <i>Atelier DS</i> .	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=26	av.=3,9	md=4,0	dev.=0,8
3.19) Ik ben tevreden over de communicatie over <i>Atelier DS</i> .	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=25	av.=3,9	md=4,0	dev.=0,7

4. Algemene vragen

4.1) Een (leer-)omgeving, waarbij de opdracht nog niet duidelijk geformuleerd is, spreekt mij aan.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=51	av.=3,5	md=4,0	dev.=0,9
4.2) Een (leer-)omgeving, waarbij aan complexe problemen gewerkt wordt waarvan de uitkomst of het resultaat niet vooraf bekend is, spreekt mij aan.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=51	av.=4,2	md=4,0	dev.=0,7
4.3) Een (leer-)omgeving, waarbij docenten, studenten en professionals gezamenlijk aan één centrale vraag werken en theorie en praktijk verbinden.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=51	av.=4,5	md=5,0	dev.=0,7
4.6) Moet onderzoek vernieuwend zijn, of is het toereikend als onderzoek voor de deelnemers bijdraagt aan deskundigheidsbevordering?	deskundigheidsbevordering is voldoende					onderzoek moet vernieuwend	n=49	av.=3,4	md=3,0	dev.=1,0
4.7) Het thema 'De rol van de archivaris' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=47	av.=3,9	md=4,0	dev.=0,7
4.8) Het thema 'The right to be forgotten' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=45	av.=3,0	md=3,0	dev.=1,0
4.9) Het thema 'Oplossingen by design' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=45	av.=3,5	md=3,0	dev.=1,1
4.10) Het thema 'Het atelier als werkvorm' was voor mij herkenbaar als dwarsverband.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=46	av.=3,8	md=4,0	dev.=0,9
4.11) Het leggen van dwarsverbanden tussen de ateliers stimuleert kennisuitwisseling.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=46	av.=3,8	md=4,0	dev.=1,0
4.12) De dwarsverbanden versterken het onderwijs en onderzoek binnen de afzonderlijke ateliers.	geheel mee oneens					geheel mee eens	n=47	av.=3,9	md=4,0	dev.=0,9